

Studieplan (der tages forbehold for justering og opdatering af indhold)

I uddannelsens første år er hovedvægten lagt på, at de studerende fordyber sig i deres egen udviklingsmæssige historie opbygget i 7 års perioder. Sideløbende arbejdes med teorier om personlighedens udvikling med gennemgang af barnets udviklingsstadier og betydningen af afstemning i de nære relationer.

Dette udmunder i skriftlig eksamensopgave, som de studerende skal aflevere og fremlægge (omfang 10 normal sider). Denne er en intern eksamen, der bedømmes med bestået / ikke bestået.

Efter første semester afholdes en mundtlig intern eksamen, hvor de studerende skal udvise kendskab til de mest basale udviklingspsykologiske teorier, tilknytningsteorier og krænkelser af selvet. Denne bedømmes ligeledes med bestået / ikke bestået.

I fald den studerende ikke består disse eksaminer skal den studerende reeksamineres i begyndelsen af næste semester. Der er mulighed for to reeksaminationer, dernæst afholdes en samtale med den studerende om hvorvidt vedkommende ønsker at begynde forfra på studiet eller hvorvidt vedkommende må afslutte sit studie på PUC. Primær litteratur skal læses, andet kan læses ved særlig interesse eller inddrages af underviser.

1. Semester. Barndom og opvækst – udviklingspsykologiske teorier m.m.

Fordybelse i egen historie 1. biografi 0-7 år. Introduktion til fordybelse i krop/sind. Indre barn øvelser, fokus på forsvarsstrategier. Introduktion til terapeutisk rum og gruppen som sikker base, herunder typologi og kommunikationsteorier.

Jerlang (red.), *Udviklingspsykologiske teorier*, 3. udg., kap. 1, 4 og 10 **primær**

Bowlby, John, *En sikker base*, Det lille forlag 1999 **primær**

Karsten G. Hansen, *Kompetencebarnet og den professionelle pædagog*, Forlaget Børn og Unge, 2000, s.9-13 **primær**

Hart, Susan & Schwartz Rikke, *Fra Interaktion til Relation*, 2008, indledning, **primær**

Nordentoft, *Dybdepsykologi*, Frydenlund 2003, kap. 1 og 3. **primær**

Hougaard, E., *Psykotering, teori og forskning*, Dansk Psykologisk Forlag, 2. udgave 2004, kap. 12, s. 431-443. **primær**

Miller, A., *Det selvudslettende barn*, Reitzel, 3. udgave 2001. **Primær**
I begyndelsen var opdragelsen, Reitzel

Helliger, *Kærlighedens skjulte symmetri*, Borgen, 2005 *eller*
Sørring, *Martensen-Larsen. Forstå dit ophav og bliv fri*, Borgen., 2003

Lowen, *Bioenergetik*, Borgen 1988. **primær**

Hvid, Tove, *Kroppens fortællinger*, Modtryk, 2005

Cullberg, J., *Dynamisk psykiatri*, Reitzel, 5. udgave 2002, kap. 5-7.

Hall, C., *Freuds psykologi*, Reitzel 2002.

Sommer, D., *Barndomspsykologi*, 2. udg. Reitzel 2004

Grønkjær, *Forståelse fremmer samtalen*, Gyldendal.

Nystrup, *Psykotering*, Psykiatrifondens Forlag 1997.

Ploug, B., *De psykiske centre*, Gyldendal 1990

Dychtwald, *Kropbevidsthed*, Borgen 2005.

2. Semester. Terapeutiske metoder og teknikker med særligt fokus på fordybelse

I denne fase af uddannelsen arbejdes med flere terapeutiske retninger samtidig med at den kroporienterede, neuroaffektive afstemning løber som en rød tråd. Introduktion til kunstterapi, terapeutisk arbejde med drømme, gestaltterapi og bevidsthedsteknikker (imagination, meditationsteknikker). Den studerende stifter bekendtskab med transpersonlig psykologi. Efter gennemgang af disse metoder og teknikker, skal de studerende skrive en skriftlig gruppeopgave og fordybe sig i en af de terapeutiske metoder (omfang 15 normalsider). Denne bedømmes internt med hhv. bestået / ikke bestået. I slutningen af semesteret arbejdes med Jungs analytiske psykologi.

Fordybelse i egen historie 2. biografi 7-14 år. Introduktion til terapeutiske metoder og teknikker.

Levine, Peter, *Væk Tigeren*, 2004, Borgen, **primær**

Levine, Peter, *Helbredelse af traumer*, Borgen, 2006

Nordentoft, *Dybdepsykologi*, Frydenlund 2003, kap. 2 & 4. **primær**

Skov, *Kunstterapi*, Markus 2009 **primær**

Elverdam, *Dit kreative indre*, Politikens Forlag 1989.

Hostrup, H., *Gestaltterapi – en indføring*, Reitzel 1999.

Perls, F., Fire forelæsninger, i: Lumbye, J. (red.), *Her og nu – klassiske og nye gestaltterapeutiske tekster*, Paludan i samarbejde med Gestalt International Study Center, 2001, s. 16-38

Vedfeldt, O., *Drømmenes dimensioner*, Gyldendal. Kap. 1- 2, og 4-5 **primær**

Groth, J., *Drømmearbejde*, Frydenlund

Kast, V., *Frihedens rum*, Gyldendal 1990

Grof, S., *Introduktion til den indre rejse...*, Borgen 1987.

Grof, S., *Fremtidens psykologi...*, Borgen 1977.

Grønkjær, *Jungs analytiske psykologi*, Gyldendal 2002. **primær**

Jung, C.G., *Erindringer, drømme og tanker*, Lindhardt & Ringhof.

Jung, C.G., *Mennesket og dets symboler*, Ringhof (1964) 1999.

Jung, *2 skrifter om analytisk psykologi*. Gyldendal 2001.

Hyde & McGuiness, *Jung for begyndere*, Roskilde bogcafé 1997.

Skogemann, P. (red.), *Symbol, analyse, virkelighed...*, Lindhardt og Ringhof 2001.

3. Semester. Det terapeutiske rum – det indre rum: myter, legender og eventyr

I dette semester undervises i psykoteraapeutiske hovedretningers og psykoterauibegrebets udvikling. Den relationelle afstemning som metode udbygges og funderes i det terapeutiske rum. Der arbejdes fortsat med indsigt i krænkelse af selvet, som forståelsesramme for nødvendighed af nænsomhed i intervention.

Som indfaldsvinkel til forståelse af den menneskelige psyke inddrages symbolerne, som blandt andet kommer til udtryk i fantasier og drømme, eventyr og myter. Der arbejdes med disses indvirkning på vores kollektive og personlige udvikling. Som fundament herfor skal de studerende fortsat fordybe sig i Jungs teorier herunder individuationsprocessens dynamik. Under dette tema indøves og praktiseres forskellige udtryksformer blandt andet for at fremme samarbejdet mellem bevidstheden og underbevidstheden. De studerende skal f.eks. analysere og forfatte eventyr, som skal fremlægges i dramatisk form.

Fordybelse i egen historie 3, biografi 14-21 år. Analytisk psykologi og dramaturgi, fortsat.

Rothschild, Babette, Kroppen Husker, Klim, 2004 **primær**

Howard, S., *Psykodynamisk rådgivning i en nøddeskal*, Dansk Psykologisk forlag 2006

Hougaard, E., Diderichsen, B. & Nielsen, T., *Psykoteraupiens Hoved-traditioner*. Dansk Psykologisk Forlag 1998, s. 1-129.

Grønkjær, J.B., *Tabt, fortabt og fundet igen*, Hovedland 2006.

Asper, C., *Ravnen i glasbjerget*, Gyldendal 2. udg. 1994. Udsolgt. **primær**

Bettelheim, *Eventyrets fortryllelse*, bd. 1-2, Schønberg 1976.

Grimm, *Samlede eventyr*

von Franz, M-L., *Skyggen og det onde i eventyr*, Gyldendal 1993. Udsolgt fra forlag.

Goethe, J., *Eventyret om den hvide lilje og grønne slange*, Visdomsbøgerne 2001.

Wentzel, K., *Danmarks bedste folkeeventyr*, Ashehoug 2000.

Høegh, C., *Eventyr leksikon*, Samlerens 1996

Bolen, *De indre guder / De indre gudinder*. Gyldendal 1992. Udsolgt fra forlag Kompendium findes.

Leonard, *Det indre bryllup*, Munksgaard 1991

White, Michael. *Narrativ teori*, Hans Reitzels Forlag 2006.

Hougaard, E., *Psykoteraup, teori og forskning*, Dansk psykologisk Forlag, 2. udg. 2004. Kapitel 12 Psykoteraup, interaktion og interpersonelle relationer, kun siderne: 431 - 443

Metze & Nyrup, *Samtaletæning*, Nyt Nordisk Forlag 2000.

4. Semester (start slutningen af 3. semester og afsluttes i begyndelsen af 5. semester).

Særlig sensitivitet og psykiske kriser, herunder sårbarhedsspektret, misbrugsproblematikker og sorg

Her introduceres forståelse af - og metoder til arbejdet med særlig sensitivitet og overvældelse af jeg- et.. f.eks. angst, fobier, sorg og krise, misbrug og spiseforstyrrelser, incest og overgreb m.m. Der er introduktion til sårbarhedsspektret og psykiatiske diagnoser, til kognitive- og adfærdsterapeutiske metoder. Ligeledes introduceres til helhedsorienteret og tværfaglig behandlingstrategier, herunder kostens indflydelse på psyken. Desuden undervises i identifikation af mere alvorlige psykiske lidelser som psykoser, bipolar personlighedsstruktur og personlighedsforstyrrelser, således at den studerende kan skelne disse fra mindre alvorlige psykiske lidelser.

Efter dette tema skal de studerende gruppevis aflevere en skriftlig eksamensopgave omkring et krise-, misbrugs- eller sorgforløb (omfang 30 normalsider). Opgaven bedømmes internt med bestået / ikke bestået.

Fordybelse i egen historie 4. biografi 21-28 år.

Cullberg, J., *Dynamisk psykiatri*, Reitzel

Aron, Elaine, *Særligt sensitive mennesker*, Borgen, 2008

Davidson-Nielsen og Leick, *Den nødvendige smerte*, Reitzel 2001, 2. udg.

Davidson-Nielsen, *Blandt løver*, Gyldendal 1999.

Herman, J, *I voldens kølvand*, Reitzel 1995

Weeke, Ulla R., *Når sygdom forløser*, 2003

Heller, D. & L., *Traume heling*, Borgen 2005

Sørensen, L., *Smertegrænsen*, Dansk Psykologisk Forlag 2005

Grof, C. & S., *Psykiske kriser*, Borgen 1992, Seidel, *Overgreb mod børn*, Munksgaard 1993

Hildebrand, *Familier med sexuel misbrug af børn*, 2. udg., 3. oplag, Reitzel 1992

Boe, T.U. & Helen Johnsen Christie, Incest som psykologiske skade – en model for forståelse, i: Borchgrevink, T. S. & Christie, H. Johnsen (red.), *INCEST psykologisk forståelse og behandling*, Universitetsforlaget Oslo 1991, kap. 4, s. 47-69.

Gram, M. og H. Bloch Gresersen & Lise Nielsen, Incest og behandling, i: *Psykolog Nyt*, nr. 1, jan. 1999

Strange, M., Når omsorg bliver til overgreb, i: *Psykolog Nyt*, nr. 23, dec. 1998.

Tinfleff, henrik: Kognitiv terapi- metoder i hverdagen 1, Kognitivt forlag, 2008

Hildebrand, *Drenge og seksuelle overgreb*, (behandl. af krænk.) Reitzel 1994

Woitiz, *Voksne børn af alkoholikere*, Borgen (1990) 2007

Beatty, *Gør dig fri af andres misbrug*, Borgen 1990

Forward, S., *Efter alt hvad jeg har gjort for dig*, Borgen (2. udg.) 2006.

Nakken, C., *Den addiktive personlighed*, Forlaget eftertanke 2006

Hviid, *Spiseforstyrrelser og livsappetit*, Modtryk 1996

Claude-Pierre, P., *Spiseforstyrrelsernes hemmelige sprog*, Borgen 2000

Skårderud, *Stærk / svag en håndbog om spiseforstyrrelser*, Reitzel 2002

Lassen, L., *Overspisning*, Klitrose 2000

Hovgaard m.fl., *Angst og angstbehandling*, Reitzel

Hougaard, E., *Psykotering, teori og forskning*, Dansk psykologisk Forlag, 2. udg. 2004.
Kapitel 10 Terapeutiske metoder rettet mod klientens problemadfærd, kun siderne: 321 - 344

Geoffroy, M., *Hvem får stress og hvorfor*, Børsen 2007.

Prætorius, N.U., *Stress det moderne traume*, Dansk Psykologisk Forlag, 2007

Solomon, A., *Helvedets malstrøm*, Gyldendal 2006

Hougaard, E., *Psykotering, teori og forskning*, Dansk psykologisk Forlag, 2. udg. 2004.
Kapitel 10. Terapeutiske metoder rettet mod klientens problemadfærd, siderne: 445 - 35

Berge & Repål, *Lykketyvene*, Dansk Psyk. Forlag, 2005

Solomon, A., *Helvedes malstrøm. En bog om depressionens anatomi*, Gyldendal (2001) 2006

Masterson, *Det truede selv*, Reitzel

Gabbard & Wilkinson, *Borderline behandling og modoverføring*, Reitzel 1996

Kjellquist, Else-Britt, *Rødt og hvidt: om skam og skamløshed*, Gyldendal 1996.

Artikler i: Lumbye, J. (red.), *Her og nu – klassiske og nye gestaltterapeutiske tekster*, Paludan 2004.

1. Fuhr, R. og Gremmier og Fuhr, Skam som en normal og sommetider dysfunktionel oplevelse, s. 187-196
2. Resnick, R. W., Skammens tilbagevendende sløjfe, s. 197-211
3. Greenberg & Palvio, Forskellige former for oplevelse af skam i psykotering, s. 145-161

5. Semester. Parforhold og seksualitet

Efter gennemgang af de fire første syv års perioder undervises i voksenlivets psykologi, seksuelle adfærdsmønstre og normer. Den studerende fordyber sig ligeledes i de mønstre, der kan påvirke parforhold. De studerende skal herunder i en større skriftlig opgave fordybe sig i deres eget nuværende eller tidligere parforhold, danne sig et overblik over parrelationens dynamik og eventuelle særlige problematikker (omfang 25 normalsider).

Sluttelig skal den studerende vise at vedkommende kan udforme et relevant parterapeutisk forløb ud fra den gennemgåede case. Eksamensopgaven vurderes internt med bestået / ikke bestået.

Den studerende skal i dette semester varetage 3 individuelle øvelsesterapiforløb hver af 10 timers varighed. Den studerende modtager løbende supervision af supervisor, og deltager desuden i en supervisionsgruppe (kollegial supervision). Klienterne visiteres af supervisor forud for evt. forløb hos de studerende.

Jacobsen & Visholm, *Parforholdet*, Politisk Revy (1987), 2. udgave, 2. oplag 1996.

Skov, *Helteudvikling i parforhold*, Inga 1997.

Hostrup, *Kærestebilleder*, Reitzel 1994.

Fromm, *Kunsten at elske*, Reitzel (1956), 2. udg. 3. oplag 1992.

Byriel, Christine, *Kom godt igennem din skilsmisse*, Atelier 1999. Udsolgt.

Humle, Susse, *Skilles uden skrammer*, Ashehoug.

Hendrix, H., *Kærlighed og samliv*, Borgen 1990.

Simon, J.S., *Imago. Kærlighedens terapi*. Dansk Psykologisk Forlag 2005.

Seidenfaden K, Draiby.P, *Det levende parforhold*, 2007.

Buus Jensen & Hejl, B.L., *Par i behandling*, Munksgaard 1987. Kap. 1-3, 5-8, 10.

Stern, D., Det nuværende øjeblik. Psykoterapi og hverdagsliv, Reitzel 2004, kap. 7-8-9 s. 122-161

Hertoft, P., *Klinisk sexologi*, ...

Fasting, N., *Seksualitet, selvudvikling og tantra*, Borgen.

Mann, *Den hellige seksualitet*, Hovedland.

6. Semester. Etik, moral og det terapeutiske rum

Gennemgang og fordybelse i disse begreber som det overordnede princip i alle mellemmenneskelige forhold, behandlerrollen i særdeleshed. Fokus på terapeutens rolle, overførings og modoverføringsproblematikker, terapiens forløb, supervision, gruppeterapi og gruppeprocesser. Træning i psykoterapeutiske færdigheder i varetagelsen af funktionen som psykoterapeut under direkte vejledning og supervision.

Den studerende skal i dette semester afslutte de 3 individuelle øvelsesterapiforløb hver af 10 timers varighed. Den studerende modtager løbende supervision af supervisor, og deltager desuden i en supervisionsgruppe (kollegial supervision). Klienterne visiteres forud for evt. forløb hos de studerende.

Dette semester afsluttes med en klinisk eksamen, som afholdes på 7. semester, af en ½ times varighed, hvor den studerende skal vise sine kliniske færdigheder i praksis. Denne eksamen vurderes med ekstern censor efter 12-skalaen.

Der undervises desuden i gruppeprocesser og gruppedynamikker.

Bang, S, Heap, K, Skjulte ressourcer, Hans Reitzels Forlag 1999

Bang, S, Rørt, ramt og rystet, Socialpædagogisk Bibliotek 2002

Della Selva, P. C., *Intensiv dynamisk korttidsterapi*, Reitzel 2001

Yalom, *Terapiens essens*, Gyldendal 2002

Yalom, *Eksistentiel psykoterapi*, Reitzel 1998

Hougaard, E., *Psykoterapi, teori og forskning*, Dansk psykologisk Forlag, 2. udg. 2004. Kap. 9. Det terapeutiske forhold, p. 273-318

Sandler m.fl., *Patienten og analytikeren*, Reitzel

Hostrup, *Supervision på gestaltterapeutisk grundlag*, Reitzel

Claus Hougaard Jacobsen, *Supervisand og supervisor,...*

Fog, *Saglig medmenneskelighed, Grundforhold i psykoterapien*, Reitzel 1988

Stern, D., *Det nuværende øjeblik. Psykoterapi og hverdagsliv*, Reitzel 2004

7. semester. Speciale

De studerende fortsætter de første tre måneder med at arbejde videre med 6. semesters tema, samt med deres specialetema. Der udarbejdes litteraturlister, som skal godkendes og der arbejdes siden i deres specialegrupper (efter den kliniske eksamen). Den studerende modtager løbende supervision af supervisor på uddannelsesstedet under den praktiske del af specialet. Men har ellers undervisningsfri. Speciale (70 normalsider).

8. semester

Afsluttende eksamen. Retur til uddannelse. Her arbejdes med de studerendes arbejdsmæssige fremtid og visioner.

Eksaminationsform: mundtlig eksamination 1 time. Vurderes med censor efter 12-skalaen.

Efter endt eksamination udstedes et eksamensbevis.